

“Затверджую”

Ректор Мелітопольського
державного

педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького,

професор А. М. Солоненко

_____ 2020 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару
кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
від 09 жовтня 2020 р.

ПРИСУТНІ: доктор педагогічних наук, професор Москальова Л.Ю., доктор педагогічних наук, професор Сегеда Н.А., доктор педагогічних наук, доцент Ляпунова В.А., доктор педагогічних наук, доцент Василенко Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент Білецька М.В., кандидат педагогічних наук, доцент Федоров М.П., кандидат педагогічних наук, доцент Червонська Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент Панченко Г.П., кандидат педагогічних наук, старший викладач Брежнева С.Б., викладач Мержева Л.Ф., викладач Харченко Ю.Т., аспірант Колоніна Л.Г., здобувач Кулага Т.О.

Запрошені: доктор педагогічних наук, професор Москальова Л.Ю., доктор педагогічних наук, доцент Ляпунова В.А.

Всього присутні 13 осіб, з них 4 доктора наук, 5 кандидатів наук, 2 – викладача, 1 – аспірант, 1 – здобувач.

Голова засідання: доктор педагогічних наук, професор Москальова Л.Ю.

Секретар: викладач Харченко Ю.Т.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Вибір голови та секретаря фахового семінару. Обговорення основних наукових результатів дисертаційної роботи Кулаги Тетяни Олександрівни “Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти”, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), для її апробації та оцінки новизни, теоретичного і практичного значення.

СЛУХАЛИ:

Головуючий на засіданні, професор Москальова Л.Ю. проінформувала, що для обговорення на фаховому семінарі надана дисертація Кулаги Т.О. “Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти”, що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії: “Методологічні засади педагогіки мистецтва для культурного зростання особистості в умовах вітчизняних реформ загальної і вищої освіти”.

Тему дисертації затверджено рішенням вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 7 від 28.11.2017 р.) та уточнено (протокол № 3 від 29.09.2020 р.)

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Сегеда Н.А.

Кулага Т.О. у своїй доповіді обґрунтувала вибір теми, її актуальність, ступінь її вивчення, визначила мету і завдання дослідження, предмет, об’єкт, виклала основні результати та положення, що виносяться на захист, охарактеризувала їх наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, апробацію і повноту висвітлення у публікаціях. Виявлено проблеми та суперечності вітчизняної системи початкової мистецької освіти в контексті навчання естрадного вокалу. Виокремлено сучасні тенденції музичного навчання в початковій мистецькій освіті та з’ясовано стан розробленості проблеми формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти в науково-педагогічному знанні, виявлено сутність і визначено структуру сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу. Розроблено структурно-функціональну модель методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти, яка складалась зі завдань, функцій, методологічних підходів та принципів, педагогічних умов; змісту і форм; загальнодидактичних, творчих та авторських методів; засоби навчання. Визначено критерії і схарактеризовано рівні сформованості сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та експериментально перевірено ефективність впровадження авторської методики в освітній процес закладів початкової мистецької освіти.

Головуючий на засіданні, професор Москальова Л.Ю. запропонувала перейти до обговорення результатів дослідження і поставити запитання дисертантці.

Кандидат педагогічних наук, доцент, Червонська Л.М: В чому полягає теорія вашого дослідження?

Кулага Т.О.: Дякую за питання. Наша теорія полягає в тому, що: уточнено сутність поняття «тезаурус» в контексті вокальної педагогіки; виявлено сутність,

визначено структуру сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та запропоновано відповідний термін; розроблено педагогічні умови та оригінальні методи навчання, визначено критерії та схарактеризовано рівні сформованості сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу; систематизовано специфічні естрадні терміни та поняття й розроблено відповідні позначення; розроблено структурно-функціональну модель методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу.

Кандидат педагогічних наук, доцент, Червонська Л.М.: Розкрийте, будь ласка, зміст етапів формувального експерименту.

Кулага Т.О.: Дякую за питання. Формувальний експеримент відбувався на трьох етапах: перший, пропедевтичний етап передбачав актуалізацію компонентів сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу й їх елементів та формування базових вокальних навичок з окремими елементами сучасних вокальних технік; другий, проблемно-пошуковий, етап являв собою ознайомлення із засобами виразності сучасного вокального мистецтва; третій, креативно-продуктивний етап реалізовувався шляхом практичного опановування сучасними вокальними техніками та специфічними музичними та позамузичними виразними засобами. Характерним є те, що другий і третій етапи проходили паралельно, тобто учні знайомились з певними елементами або вокальної техніки, або інтеграції мистецтв, або сучасних технологій тощо, і зразу ж переходили до роботи над цими елементами.

Кандидат педагогічних наук, старший викладач Брежнєва С.Б.: Розкрийте, будь ласка, вияви когнітивного критерію.

Кулага Т.О.: Дякую за питання. Когнітивний критерій сформованості СЕВВТ посідає місце теоретично-процесуального підґрунтя естрадного вокального виконання. Він містить два елементи: знанневий та розумовий. Знанневий виявляється у наявності знань з: гігієни й психофізіології голосового апарату; вокальних технік; теорії музики та аналізу форм; культурології; різних видів мистецтв та сучасних технологій; психології творчості та взаємовідносин. Виявами розумового елементу є здатність до: розпізнання специфічних рис, способів виконання та відповідних їм засобів виразності в різних жанрах і стилях; розуміння й усвідомлення логіки і динаміки розгортання музичного матеріалу; рефлексії авторського задуму та створення власної концепції виконання; розуміння взаємодії тексту й підтексту.

Доктор педагогічних наук, доцент Ляпунова В.А.: В чому різниця між вітчизняною та іноземними системами музичного навчання? Чи надано в дослідженні іноземні джерела?

Кулага Т.О.: Дякую за питання. Західноєвропейська і, особливо, американська системи музичного навчання спрямовані більше на практичну діяльність ніж на оволодінням теоретичними знаннями. Оволодіння теоретичними знаннями засновано на слухових навичках, а поняття надаються у зручній для вокалістів формі. До того ж, в Америці відсутня єдина державна

програма, а навчання відбувається за індивідуальними, досить гнучкими програмами, орієнтованими на музику, яку учні слухають саме в своїй громаді.

В дослідженні приблизно половина з використаних джерел – іноземні, велика кількість з них американські, що зумовлено специфікою естрадного мистецтва, яке багато в чому базується на американській неklasичній музиці та джазі.

Кандидат педагогічних наук, старший викладач Брежнєва С.Б.: В чому принципова різниця між академічним та естрадним вокалом?

Кулага Т.О.: Дякую за питання. Академічний вокал передбачає наслідування певного канону, якому повинен відповідати академічний вокаліст. В естрадному вокалі межі є тільки в питаннях етики та естетики (і то їх на даний час дуже розширюють). Специфічна природа естрадного мистецтва, а саме, культ артистично-креативної своєрідності виконавця відображається в необхідності мати неповторний, ні з ким не схожий образ, тембр, стиль виконання, що зумовлює використання естрадним вокалістом всіх можливостей людського голосу – від шепоту до крику та необов'язковості дотримування усталених правил та норм.

ВИСТУПИЛИ: доктор педагогічних наук, професор Сегеда Н.А., доктор педагогічних наук, доцент Василенко Л.М, кандидат педагогічних наук, доцент Білецька М.В.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено **відгук наукового керівника, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького Сегеди Н. А.** з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану. Сегедою Н.А. було зазначено, що здобувач в достатньому обсязі виконав освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Було звернено увагу на актуальність проблематики, пов'язаної з удосконаленням теоретичних, методичних та практичних основ забезпечення якості музичного навчання в закладах початкової мистецької освіти, на її наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Стверджено, що усі наукові результати дослідження є коректними, обґрунтованими та доведеними до програмних результатів. Надано схвалення щодо перспективи практичного використання матеріалів дисертації в організації навчального процесу викладачами закладів мистецької освіти в навчально-виховному процесі; науково-педагогічними працівниками навчальних закладів середньої освіти в процесі освітньо-наукової діяльності; фахівцями в галузі позашкільної освіти в процесі формування та реалізації освітньої політики у сфері мистецтва. Запропоновано рекомендувати дисертаційне дослідження Кулаги Тетяни Олександрівни “Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької

освіти” до розгляду у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Василенко Л.М., доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького виступила з рецензією на дисертацію. Рецензентом було відзначено, що дисертант грамотно окреслює проблеми спеціалізованої музичної освіти в контексті навчання сучасного естрадного вокалу, переконливо виокремлює суперечності, аргументовано визначає мету, завдання, об’єкт та предмет дослідження, його теоретико-методологічну основу, наукову новизну, теоретичне та практичне значення, теоретично обґрунтовує усі складники моделі формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти, розкриває широку палітру термінологічного поля у визначенні поняття «тезаурус», показує себе спроможною узагальнювати наукові джерела та систематизувати педагогічні й мистецькі факти та явища. Заслуговує схвалення визначення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов, її, так би мовити, «методична насиченість» та живе викладення констатувального та формувального етапів експерименту. Результати педагогічного експерименту свідчать про те, що мету наукового пошуку досягнуто, поставлені завдання виконано.

Василенко Л.В. підсумувала що дисертація Кулаги Тетяни Олександрівни “Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти” є самостійним, завершеним та фундаментальним науковим дослідженням актуальної проблеми в системі мистецької освіти підростаючого покоління, яке можна рекомендувати до захисту зі спеціальності 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Білецька М.В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інструментального виконавства та музичного мистецтва естради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького виступила з рецензією на дисертацію. Рецензентом було відзначено збалансованість наукового апарату дослідження, якісне опрацювання та глибокий аналіз великої кількості наукової та спеціальної літератури з філософії, педагогіки, теорії виховання, психології тощо та систематизація й узагальнення зібраних матеріалів з позиції обраної проблеми, цінне практичне значення дослідження, наукову новизну, логічно виправдану послідовність дисертаційної роботи, розроблення та апробацію моделі методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти, науковий характер та прикладне значення, змістовну завершеність, цілісність і зв’язність, вміле апелювання науковими фактами та термінологією. Рецензентка зазначила, що робота може бути рекомендована до розгляду у разовій спеціалізованій Вченій раді на

здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Відбулося обговорення дисертаційної роботи, у якому взяли участь присутні на засіданні. Вони у своїх виступах звернули увагу на відповідність представленої роботи вимогам, що пред'являються до дисертацій, вказали на досягнення мети дослідження та виконання завдань, окреслили ключові елементи наукової новизни, акцентували увагу на прикладних результатах, цілісності роботи.

Відбулося відкрите голосування по дисертаційній роботі.

У результаті обговорення дисертації Кулаги Т.О. учасники фахового семінару відзначили актуальність теми, наукову новизну одержаних результатів, їх практичне значення та зробили такий висновок:

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кулаги Тетяни Олександрівни на тему “Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти” подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі освіти, спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше виявлено сутність і визначено* структуру сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та *запропоновано* відповідне поняття;
- *розроблено, теоретично обґрунтовано* методику формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти;
- *визначено критерії й схарактеризовано рівні* сформованості сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти;
- *уточнено* термін «тезаурус» у контексті педагогіки вокального мистецтва;
- *конкретизовано* поняття «сформованість» сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу;
- *доповнено* теорію і методику музичного навчання новими педагогічними принципами й умовами та оригінальними методами.

Теоретичне значення дослідження дослідження полягає в тому, що його зміст, зроблені висновки й узагальнення стануть вагомим внеском у теорію музичного навчання та сприятимуть поглибленню додаткових знань з теорії навчання естрадного вокалу учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти та вдосконаленню змісту навчального матеріалу з естрадного вокалу шляхом формулювання поняття сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу й авторських термінів для ідентифікації деяких прийомів сучасних

вокальних технік, систематизації сучасної естрадної термінології й розроблення спеціальних позначень.

Практичне значення полягає в розробці педагогічних принципів, умов та методів формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу, доцільних для використання в практичній роботі з учнями середнього підрівня початкової мистецької освіти.

Основні положення, рекомендації та висновки дослідження можуть бути використані викладачами закладів мистецької освіти в навчально-виховному процесі; науково-педагогічними працівниками навчальних закладів середньої освіти в процесі освітньо-наукової діяльності; фахівцями в галузі позашкільної освіти в процесі формування та реалізації освітньої політики у сфері мистецтва.

Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідницької роботи кафедри теорії і методики музичної освіти і хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького: «Методологічні засади педагогіки мистецтва для культурного зростання особистості в умовах вітчизняних реформ загальної і вищої освіти» (державний реєстраційний номер 0118U004185).

Формулювання наукового завдання, нове виконання якого містить дисертація.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальному впровадженні методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти.

Виходячи з означеної мети, сформульовано **завдання** дослідження:

1) Виокремити сучасні тенденції музичного навчання в початковій мистецькій освіті та з'ясувати стан розробленості проблеми формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти в науково-педагогічному знанні;

2) Виявити сутність і визначити структуру сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти;

3) Розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити структурно-функціональну модель методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти;

4) Визначити критерії й схарактеризувати рівні сформованості сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти та узагальнити і систематизувати необхідний діагностичний інструментарій для з'ясування ефективності упровадження авторської методики.

Об'єкт дослідження – процес музичного навчання учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти.

Предмет дослідження – методика формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти.

Методи дослідження:

– *теоретичні методи* — вивчення наукової літератури як спосіб отримання нових знань із проблематики дослідження; *аналіз і синтез*, які дають можливість розчленувати сучасний естрадний вокально-виконавський тезаурус на окремі компоненти та елементи, встановити між ними зв'язок та розробити цілісну методику його формування; *порівняння та узагальнення* як засіб виявлення, встановлення та формулювання сутності сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та розробленої методики його формування на основі окремих ознак; *аналогія* як спосіб на основі схожості низки ознак, що дозволяє робити гіпотетичні висновки про схожість інших ознак; *абстрагування*, що дає змогу виділити загальні властивості структурних компонентів сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та їх елементів шляхом встановлення відношень еквівалентності між ними; *конкретизація* як метод уточнення умов існування та історичного розвитку сучасного естрадного вокального виконавства з огляду на його практичне застосування в процесі формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу; *систематизація* як метод розподілу структурних одиниць за певними ознаками; *метод операціоналізації понять* як послідовність пізнавальних і організаційних дій із метою уточнення змісту музичного навчання естрадних вокалістів в закладах початкової мистецької освіти та отримання цілісного уявлення про його фактичний стан; *інтерпретація* як засіб розкриття та пояснення сутності сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та методики його формування; *індукція* як процес створення цілісної систематизованої методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу засобами логічних умовиводів, зробленими на основі наявних методологічних, методичних та практичних досліджень з питань естрадної вокальної педагогіки; *дедукція* як форма достовірного умовиводу окремого положення із загальних;

– *емпіричні методи* – *експеримент* як апробація методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в контрольованих умовах; *спостереження* як цілеспрямоване й організоване сприймання досягнень учнів у процесі впровадження розробленої методики, спрямоване на вивчення динаміки формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та порівняння отриманих результатів; *інтерв'ю* як усний вид опитування учнів експериментальної та контрольної груп; *анкетування* як письмовий вид опитування; *пояснювальна бесіда* як засіб ознайомлення учнів та викладачів зі структурою сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу та критеріями його сформованості; *метод експертної оцінки* та *тестування* як засоби об'єктивної оцінки рівня сформованості компонентів та елементів сучасного естрадного вокально-виконавського

тезаурусу; *метод самооцінки* як засіб суб'єктивної оцінки учнів власного рівня сформованості компонентів та елементів сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу; *метод формалізації*, тобто відбиття отриманих результатів дослідження у формалізованій мові з метою його однозначного розуміння;

– *метод математичної статистики* як засіб підтвердження ефективності розробленої методики формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти.

Використання результатів роботи.

Теоретичні положення, модель освітнього процесу та інші матеріали дослідження було практично використано в навчально-виховному процесі початкових мистецьких навчальних закладів «Маріупольська музична школа № 1 Маріупольської міської ради» (довідка № 43 від 05.10.2020) «Маріупольська музична школа № 3 Маріупольської міської ради» (довідка №18 від 10.09.2020), Запорізька дитяча школа мистецтв № 1 (довідка №122 від 15.09.2020) та «Новоушицька дитяча музична школа» (довідка №68 від 17.09.2020). В експерименті брали участь 174 учні та 18 викладачів, які мають педагогічний стаж не менше 5 років.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях і особистий внесок здобувача в публікації, виконані у співавторстві.

Основні результати дослідження відображено у 11 одноосібних наукових публікаціях, зокрема: 4 статті в українських наукових фахових виданнях з педагогіки; 1 – в іншому науковому виданні; 5 – у матеріалах конференцій; 1 авторська навчальна програма, яка додатково висвітлює наукові результати дисертації. Також опубліковано статтю у співавторстві в іноземній колективній монографії. В статті у співавторстві з доктором педагогічних наук, професором Сегедою Н.А. (Kulaha & Seheda, 2020b) зроблено аналіз сучасного естрадного мистецтва та визначено характерні риси сучасного естрадного вокального виконавства (с.260-269).

Наукові праці, у яких викладено основні положення дисертації:

1. Кулага, Т. (2019a). Науково-методична рефлексія класичної та сучасної вокальних технік в контексті проблеми культуровідповідності вокальної педагогіки. Наукові записки НПУ імені М. П. Драгоманова, СХХХІV (144), 107-115.

2. Кулага, Т. (2019b). Организация вокальной работы с подростками учреждений внешкольного специализированного музыкального образования в контексте антропологического подхода. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка, 2, 45-51.

3. Кулага, Т. (2020b). Инновационные идеи преподавания эстрадного вокала в контексте решения проблем отечественной вокальной педагогики. Гірська школа Українських Карпат, 22, 121-125.

4. Kulaha, T. (2020c). Contemporary Trends Of Music Education In The Leading Countries Of The World And The Prospects Of Their Implementation In The Ukrainian Pop Vocal Pedagogy. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences, 2, 16-26.

5. Кулага, Т. & Сегеда, Н. (2020). Сучасне естрадне вокальне виконавство у вимірах принципу культуровідповідності. Jolanta Kloc, Brenda Zbigniew, Oleksandra I. Samoilenko & Svitlana V. Osadcha (Ред.), Modern culture studies and art history: an experience of Ukraine and EU (с. 257-272). Riga: Izdevniecība "Baltija Publishing".

6. Кулага, Т. (2018b). Методичні орієнтири застосування ІКТ у викладанні сучасного вокалу у дитячих школах мистецтв. Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology, 6 (4), 19-36.

7. Кулага Т. (2016). Оптимизация педагогического процесса на начальном этапе обучения эстрадного вокалиста искусству импровизации, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка музичного мистецтва та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти». Мелітополь, Україна: МДПУ ім. Б. Хмельницького.

8. Кулага Т. (2017a). Актуалізація питань формування естрадного вокально-виконавського тезаурусу школярів старших класів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти». Мелітополь, Україна: МДПУ ім. Б. Хмельницького.

9. Кулага Т. (2018a). Contemporary Music As A Civilization Phenomenon Of Postmodern, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка мистецтва для культурного зростання особистості впродовж життя». Мелітополь, Україна: МДПУ ім. Б. Хмельницького.

10. Кулага Т. (2019c). Основные особенности музыкального языка современного эстрадного вокала, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку». Переяслав-Хмельницький, Україна: ДВНЗ «Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

11. Кулага Т. (2020e). Сучасне естрадне вокальне мистецтво як культурний феномен XXI століття, Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Scientific Research In XXI Century». Ottawa, Canada: Methuen Publishing House.

12. Кулага, Т. (2017b). Клас сольного співу. Естрадний вокал. Програма для початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання). Строк навчання 6 (8) років. У тексті дисертації не виявлено

запозичень без посилання на джерело. Дисертаційна робота відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація матеріалів дисертації.

Основні теоретичні положення, висновки й результати дослідження було висвітлено та обговорено на науково-практичних конференціях та науково-методичних семінарах:

– *міжнародні конференції*: міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка мистецтва та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2016р.); Міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації професійної освіти» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2017р.); Міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка мистецтва для культурного зростання особистості впродовж життя» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2018р.); Міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка мистецтва для культурного зростання особистості впродовж життя» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2019р.); Міжнародна науково-практична конференція «Scientific Research In XXI Century» (м. Оттава, Канада, лютий 2020р.);

– *всеукраїнські конференції*: Всеукраїнська конференція викладачів шкіл естетичного виховання та ВНЗ I-II ступенів акредитації «Музична мистецька освіта крізь призму сьогодення» (м. Маріуполь, Україна, жовтень 2017р.); Всеукраїнська конференція викладачів шкіл естетичного виховання та ВНЗ I-II ступенів акредитації «Мистецька педагогіка: традиції і сучаність, теорія і практика» (м. Маріуполь, Україна, жовтень 2018р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет ім. В. Стефаника (м. Переяслав-Хмельницький, Україна, жовтень 2019р.); Всеукраїнська конференція викладачів шкіл естетичного виховання та ВНЗ I-II ступенів акредитації «Актуальні проблеми сучасної мистецької педагогіки: традиції та новації», (м. Маріуполь, Україна, жовтень 2019р.);

– *науково-методичні семінари*: Науково-методичний семінар «Актуальні проблеми теорії і практики художньої освіти, вокального та інструментального естрадного виконавства» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, жовтень 2016р.); Методична майстерня педагога Нової української школи «Експериментальна педагогіка мистецтва для культурного зростання школяра в системі неформальної і формальної освіти» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2018р.); Методична майстерня керівників вокальних та хорових колективів, педагогів вокалу і хору музичних шкіл та шкіл мистецтв «Гігієна голосу» та «Методи вокальної та хорової роботи» МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, березень

2019р.); Методична майстерня педагога Нової української школи «Експериментальна педагогіка мистецтва для культурного зростання школяра в системі загальної освіти», МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь, Україна, листопад 2019р.).

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація виконана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність). Рукопис дисертації чітко структурований, характеризується завершеністю тексту кожного з трьох розділів, належною мовностилістичною грамотністю. Матеріали дисертації оформлено відповідно до вимог до текстів наукового характеру.

Відповідність змісту дисертації спеціальності з тієї галузі знань, з якої вона подається до захисту.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленої кваліфікованої наукової праці на правах рукопису та виконано здобувачем особисто. Дисертація містить наукові положення й нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями). Дисертаційна робота Кулаги Т.О., відповідає вимогам п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертація Кулаги Т.О. є завершеним, самостійним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту і засвідчує особистий істотний внесок здобувача в розвиток педагогічної науки. За постановкою проблеми, змістом, науковим рівнем, можливістю практичного використання у закладах вищої освіти України, а також новизною отриманих результатів дисертаційна робота здобувача відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня PhD.

З урахуванням викладеного, фаховий семінар, що відбувся на засіданні кафедри теорії і методики музичного навчання та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького із додатковим залученням фахових докторів педагогічних наук, рекомендує завершене самостійне дослідження Кулаги Тетяни Олександрівни «Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти» до подання та захисту у разовій спеціалізованій Вченій раді Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Результати голосування: «за» – 13, «проти» – 0, «утримались» – 0.

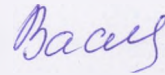
УХВАЛИЛИ:

1. За результатами голосування, рекомендувати дисертаційну роботу Кулаги Тетяни Олександрівни «Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти» до захисту у разовій спеціалізованій Вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження Кулаги Тетяни Олександрівни «Формування сучасного естрадного вокально-виконавського тезаурусу в учнів середнього підрівня початкової мистецької освіти» до захисту у разовій спеціалізованій Вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Рецензент:

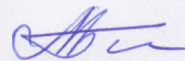
доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
музичної освіти та хореографії
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького

Л.М. Василенко

Рецензент:

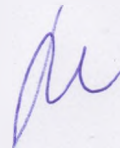
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри інструментального
виконавства та музичного мистецтва естради
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького.

М.В. Білецька

Голова фахового семінару:

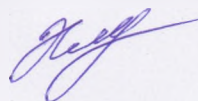
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної
освіти і соціальної роботи
Мелітопольського державного педагогічного
Університету імені Богдана Хмельницького

Л.Ю. Москальова

Секретар фахового семінару:

викладач кафедри теорії і методики
музичної освіти та хореографії
Мелітопольського державного педагогічного
Університету імені Богдана Хмельницького

Ю.Т. Харченко